ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

КОНЪЮНКТУРАЛЫҚ ШОЛУ
Экономиканың нақты секторы кәсіпорындарына пікіртерім нәтижелері
2016 ж. IV тоқсан

МАЗМҰНЫ

I. Негізгі даму үрдістері (3-бет)

II. Дайын өнімге сұраныс серпіні (4-бет)

III. Нақты сектордағы бағалардың өзгеруі (5-бет)

IV. Өндіріс көлемінің өзгеруі (6-бет)

V. Баланс құрылымы: активтер (7-бет)

VI. Баланс құрылымы: пассивтер (8-бет)

VII. Қаржылық-экономикалық көрсеткіштердің өзгеруі (10-бет)

VIII. Банк жүйесінің экономиканың нақты секторына ықпалы (12-бет)

IX. Валюталық бағам өзгерістерінің ықпалы (15-бет)

X. Композиттік индикатор (16-бет)

XI. Әдіснамалық түсініктеме (17-бет)

ҚР НАҚТЫ СЕКТОРЫ ДАМУЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҮРДІСТЕРІ

2016 жылғы 4 тоқсанда дайын өнімге сұраныстың төмендеуіне байланысты, теріс әсердің баяулауы байқалды. Теріс процестердің әлсіреуі мұнай өнімдері бағасының өсуіне және агенттердің жаңа экономикалық жағдайларға бейімделуіне байланысты болды. Кәсіпорындардың тау-кен өнеркәсібі және кәсіби, ғылыми және техникалық қызметтегі айтарлықтай пайдалылығының өсуі есебінен экономиканың нақты секторы кәсіпорындарының рентабельділігі көрсеткіштері жақсарды. Шикізат пен материалдар бағасы өсуінің баяулауы байқалды.

Теңгенің АҚШ доллары, ресей рублі және еуроға қатысты бағамы өзгерісінің кері әсері төмендеді. Кәсіпорындардың өнімділігінің көрсеткіштері жақсарды:

- кәсіпорындардың инвестициялық белсенділігі өсті;
- еңбек өнімділігін төмендетпеген кәсіпорындардың үлесі өсті.

Сонымен қатар, кредиттеудің бағалық және бағалық емес шарттарының нашарлауы байқалды.

Нақты сектордағы негізгі үрдістер	
Дайын өнімге, шикізатқа және материалдарға сұраныстың және бағаның конъюнктурасы	**Кәсіпорындардың іскерлік белсенділігін және өндірістің тиімділігін бағалау**
Дайын өнімге сұраныстың төмендеуі жалғасты ↓	Өндіріс көлемі төмендеу аясында ↓
Шикізат пен материалдар бағалары өсу аясында ↓	Кәсіпорындардың инвестициялық белсенділігі жақсарды ↑
	Өндіріс тиімділігінің көрсеткіштері жақсарды ↑
Кәсіпорындардың қаржылық-экономикалық жағдайын бағалау	
Кәсіпорындардың өтімділік көрсеткіштері нашарлады ↓	
Рентабельділік көрсеткіштері жақсарды ↑	
Мерзімі өткен берешегі бар кәсіпорындар үлесі көбейді ↓	
	Банк жүйесінің ықпалы
Валюта бағамы өзгерістерінің ықпалы	Кредит берілмеген кәсіпорындардың үлесі азайды ↑
Теңге бағамының USD, EURO және RR-не қатысты өзгерісінің теріс ықпалы азаюда ↑	Негізгі және айналым қаражатын кредиттеудің бағалық және бағалық емес шарттарының нашарлауы ↓
	Теңгемен кредиттеудің нақты және қолайлы пайыздық мөлшерлеме арасындағы алшақтық арттырылды ↓

↑ - оң өзгеріс ↓ - теріс өзгеріс

ДАЙЫН ӨНІМГЕ СҰРАНЫС СЕРПІНІ

2016 жылдың 4 тоқсанында нақты сектор бойынша сұраныстың төмендеуі баяулады, диффузиялық индекс (ДИ) 2016 жылдың 3 тоқсанындағы 47,1-мен салыстырғанда 48,7-ге тең. Қызмет көрсету саласында сұраныстың төмендеу қарқыны айтарлықтай 45,8-ға дейін бәсеңдеді, ал тауарларға сұраныс 51,1-ға дейін өсті. Тау кен өндіру саласында дайын өнімге сұраныс өткен тоқсанмен салыстырғанда 47-ға төмендеді, өңдеу салаларында дайын өнімге сұраныс 51,5-ға дейін өсуді көрсетті.

Дайын өнімге сұраныс, ДИ*

		2015 ж.				2016 ж.				2017 ж.
Кәсіпорындар жауаптары, %		1 тоқ.	2 тоқ.	3 тоқ.	4 тоқ.	1 тоқ.	2 тоқ.	3 тоқ.	4 тоқ.	1 тоқ. күт
Ұлғаюы	1	9.8	23.1	22.2	18.4	12.1	26.1	26.7	23.6	13.7
Өзгермеуі	2	43.2	46.0	47.1	45.1	47.0	48.0	49.9	48.9	38.3
Төмендеуі	3	47.0	30.9	30.6	36.4	40.6	25.8	23.4	27.5	19.8
Диффузиялық индекс = 1жол+0,5*2жол	4	31.4	46.1	45.8	41.0	35.8	50.2	51.6	48.0	46.9
ДИ маусымдық тазартылған*	5	36.9	43.1	41.9	41.5	42.3	46.8	47.1	48.7	55.8

Дайын өнімге сұраныс, ДИ*

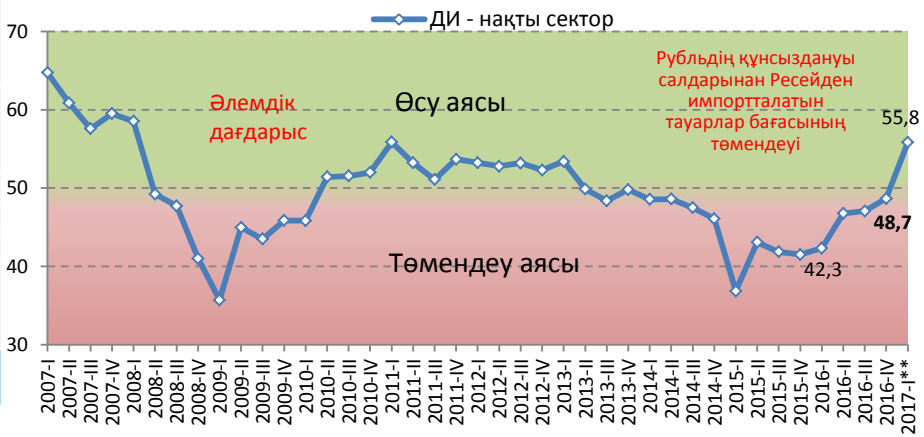

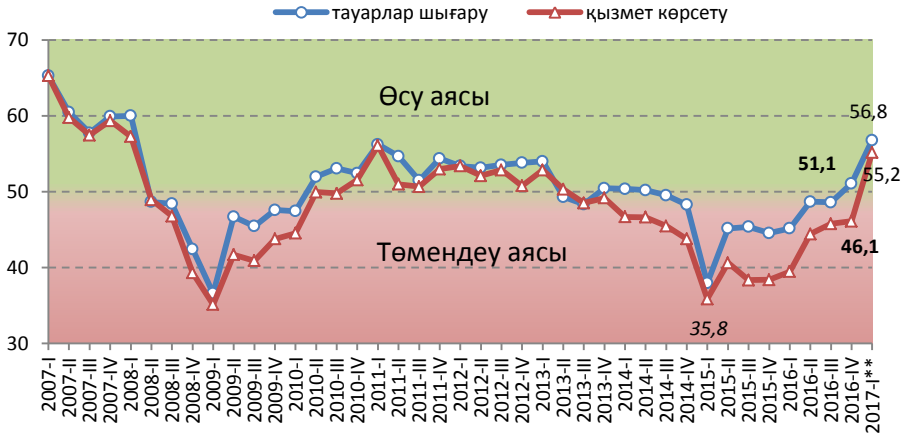

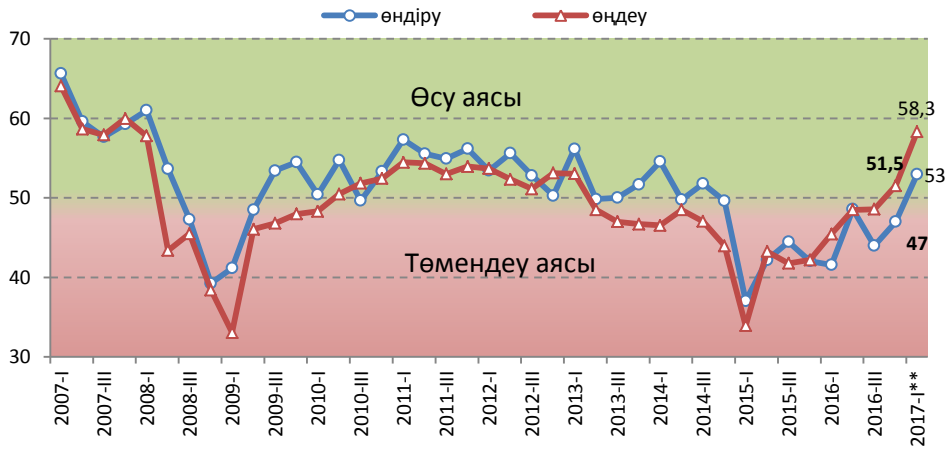

*ДИ-диффузиялық индекс. 50 деңгейден қанша жоғары (төмен) болса, сұраныстың өсу (құлдырау) қарқыны сонша жоғары (төмен), 50 деңгейі өзгерістің жоқ екендігін көрсетеді;

** 2017 жылдың 1-ші тоқсаны үшін кәсіпорындардың күтулері келтірілген.

НАҚТЫ СЕКТОРДАҒЫ БАҒАЛАРДЫҢ ӨЗГЕРУІ

2016 жылдың 4-тоқсанында нақты сектордағы дайын өнімге бағалар өткен тоқсанмен салыстырғанда айтарлықтай өзгерген жоқ (ДИ 55,8-ді құрады). Тау-кен өндіру және өңдеу саласында бағалар өсті (56,1-ға және 58,2-ға сәйкесінше). Шикізат пен материалдар бағаларының өсу қарқыны жоғары деңгейде сақталуда (ДИ = 74,6).

2017 жылдың 1-тоқсанында шикізат бағасының өсу қарқыны 74,6-ден 67,6-ға баяулауы күтілуде. Сонымен қатар, дайын өнімге сұраныстың 55,8-ден 58,2-ға дейін өсуі күтілуде.

Дайын өнім бағалары, ДИ *

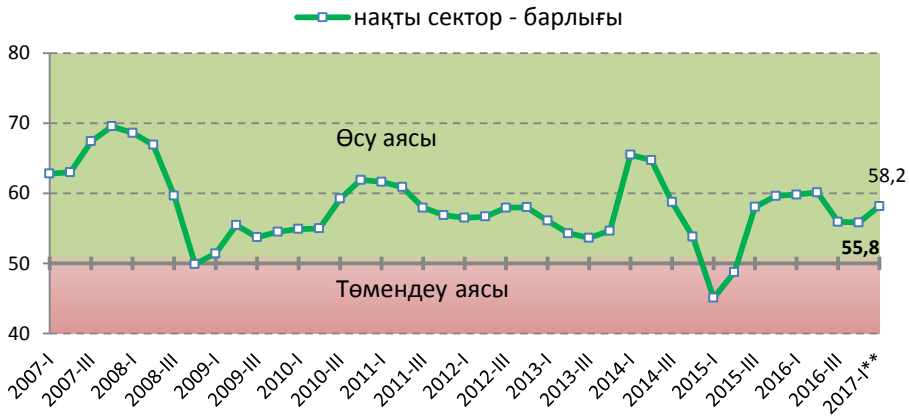

Шикізат пен материалдар бағасы, ДИ*

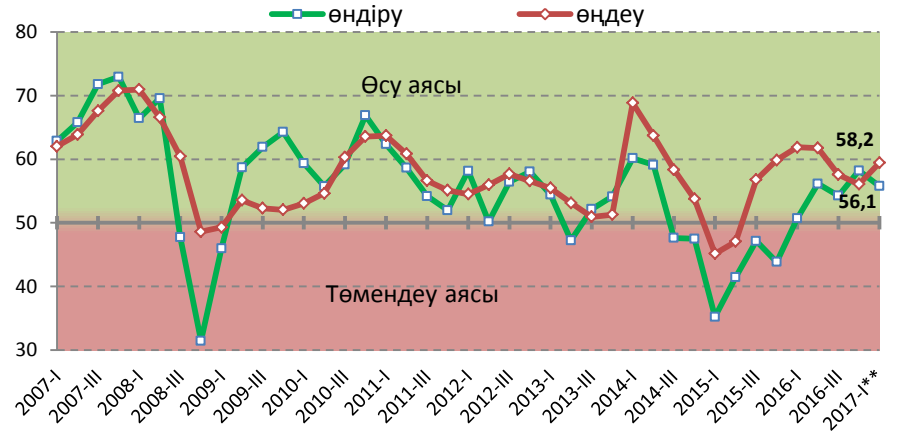

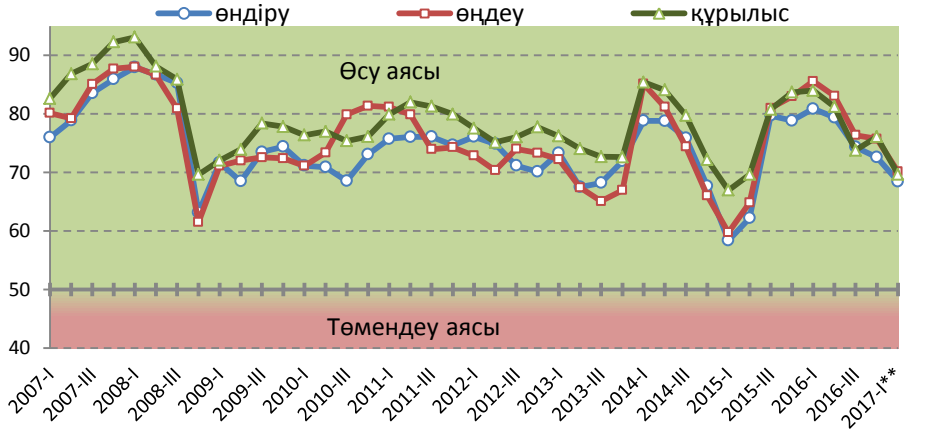

*ДИ-диффузиялық индекс. 50 деңгейден қанша жоғары (төмен) болса, сұраныстың өсу (құлдырау) қарқыны сонша жоғары (төмен), 50 деңгейі өзгерістің жоқ екендігін көрсетеді;
** 2017 жылдың 1-ші тоқсаны үшін күтулер келтірілген.

ӨНДІРІС КӨЛЕМІНІҢ ӨЗГЕРУІ

2016 жылдың 4-тоқсанында кәсіпорындардың өндіріс көлемінің төмендеуі байқалды (ДИ = 49,1), сонымен қатар кәсіпорындар 2017 жылдың 1-тоқсанында өндіріс көлемдерінің төмендеуін күтуде (ДИ = 45,1).

Кәсіпорындардың 2016 жылдың 4-тоқсанында өндірістік қуат көздерінің қосылу деңгейі 90%-дан жоғары кәсіпорындардың үлесі 11,9%-ға дейін төмендеді, өндірістік қуат көздерінің қосылу деңгейі 50%-дан төмен кәсіпорындардың үлесі 34,4%-ға дейін төмендеді.

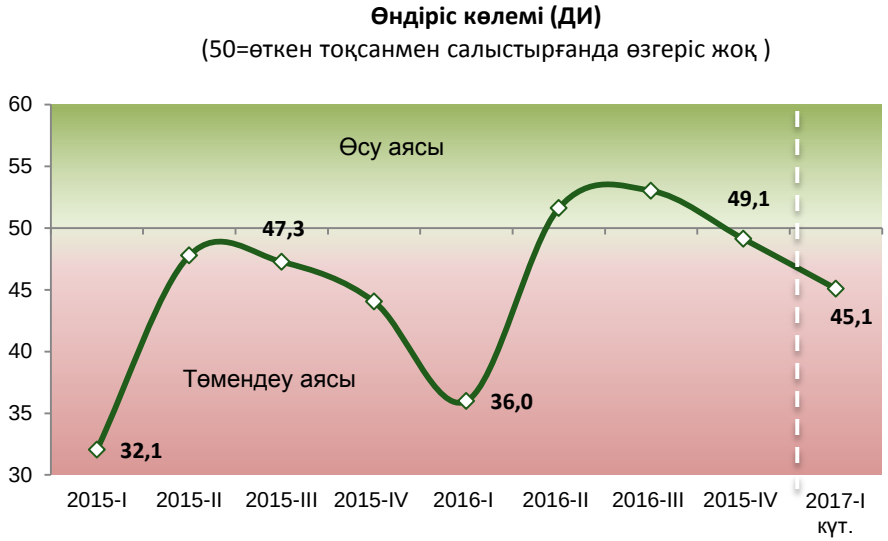

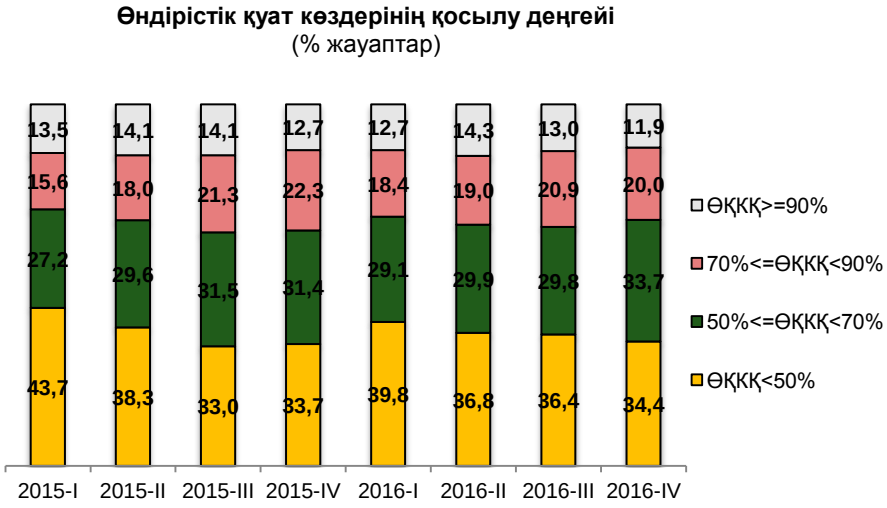

*ДИ-диффузиялық индекс. 50 деңгейден қанша жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің өсу (құлдырау) қарқыны сонша жоғары (төмен), 50 деңгейі өзгерістің жоқ екендігін көрсетеді

БАЛАНС ҚҰРЫЛЫМЫ: АКТИВТЕР

2016 жылдың 4-тоқсанында нақты сектор кәсіпорындары активтердің құрылымында қысқа мерзімді активтердің үлесі 2016 жылдың 3 тоқсанындағы 40,5%-дан 35,9%-ға дейін төмендеді. Қысқа мерзімді активтердің құрылымында қысқа мерзімді дебиторлық берешектің үлесі 2016 жылдың 3 тоқсанындағы 35,8%-дан 42,3%-ға дейін өсті. 2016 жылдың 3 тоқсанындағы 16,1%-дан 16,5%-ға дейін қорлар өсті.

Активтер мен айналым қаражатының айналымдылығы сәйкесінше 14% бен 38,9%-ға дейін өсті. Активтердегі айналым қаражатының үлесі төмендеді (35,9%-ға дейін).

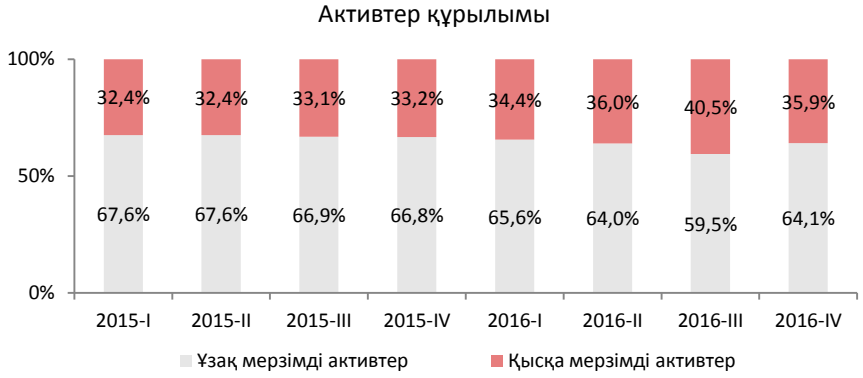

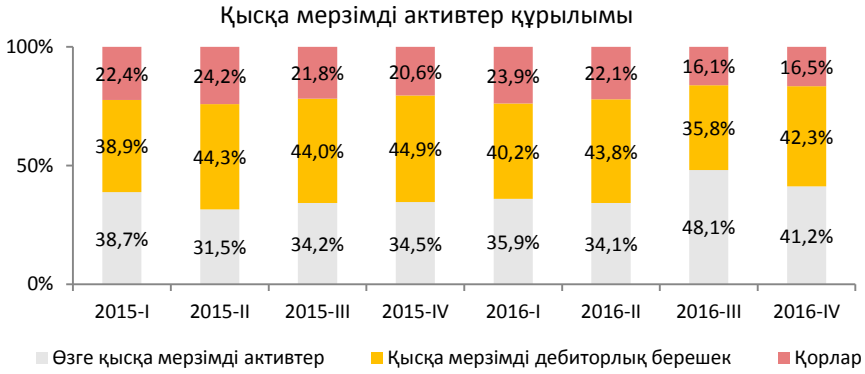

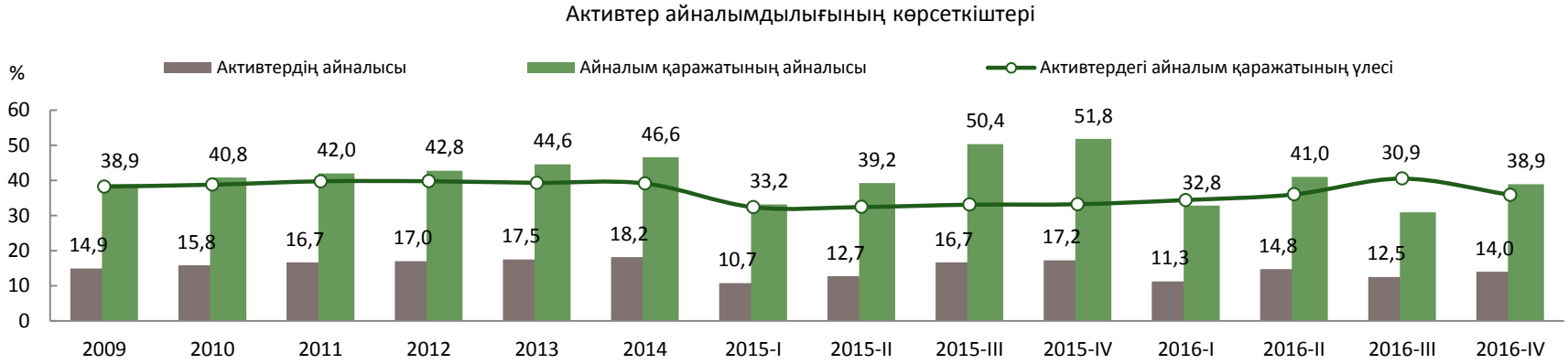

БАЛАНС ҚҰРЫЛЫМЫ: ПАССИВТЕР

Пассивтер құрылымында меншікті капиталдың үлесі 47,8%-дан 46,2%-ға дейін азайды. Меншіктік капиталдың үлесінің азаюын қарыз алулар арқылы орнын толтырды: ұзақ мерзімді міндеттемелердің үлесі 2016 жылдың 3 тоқсанындағы 29,4%-дан 2016 жылдың 4 тоқсанында 30,2%-ға және қысқа мерзімді міндеттемелердің үлесі 22,8%-дан 23,6%-ға дейін ұлғайды. Мерзімі өткен міндеттемелер бойынша жағдай шамалы нашарлады: мерзімі өткен міндеттемелері бар кәсіпорындар үлесі 23,2%-ға дейін көбейді. Пікіртерімге қатысқан кәсіпорындардың ішінде банктердің қарыздары бойынша мерзімі өткен міндеттемелері бар кәсіпорындар үлесі 3,4%-ды құрады.

Қысқа мерзімді міндеттемелердің құрылымында қысқа мерзімді кредиторлық берешектің үлесі 2016 жылдың 3 тоқсанындағы 55,9%-дан 2016 жылдың 4-тоқсанында 50,1%-ға дейін азайды, және де банк қарыздарының үлесі көбейді (19%-дан 21,2%-ға дейін). Ұзақ мерзімді міндеттемелердің құрылымында банктердің ұзақ мерзімді қарыздарының үлесі 2016 жылдың 3 тоқсанындағы 56,8%-дан 2016 жылдың 4 тоқсанында 55,4%-ға дейін төмендеді.

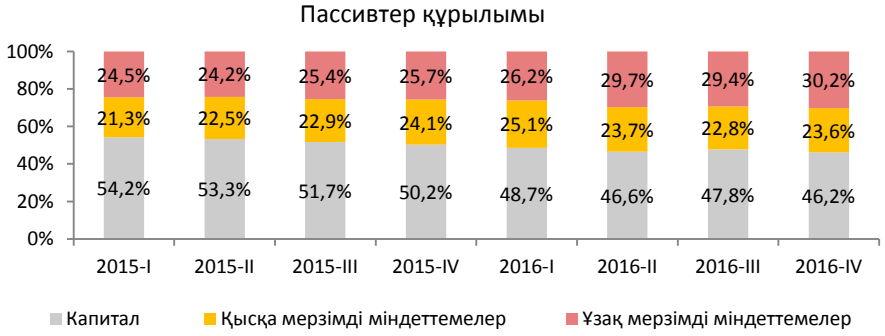

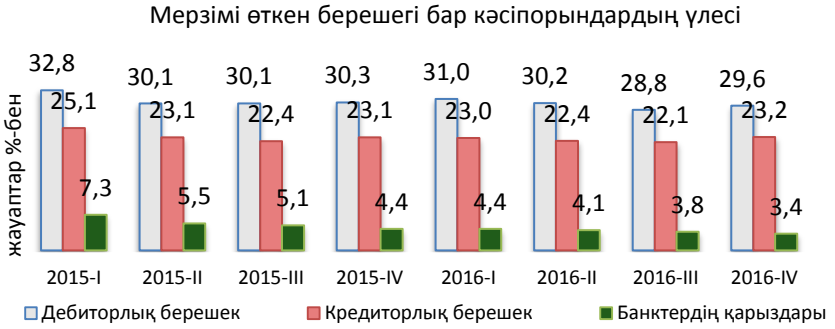

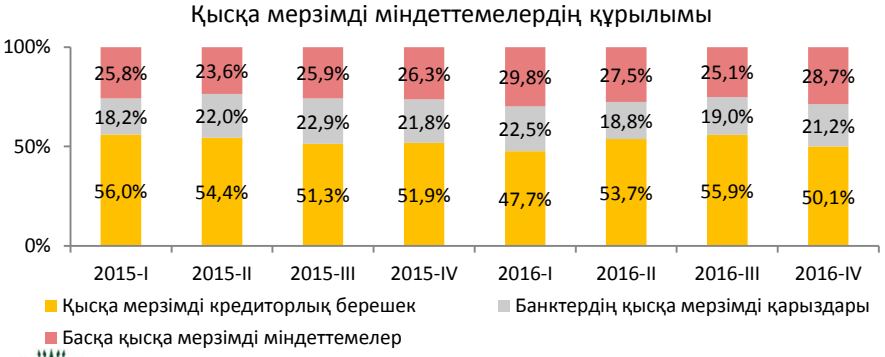

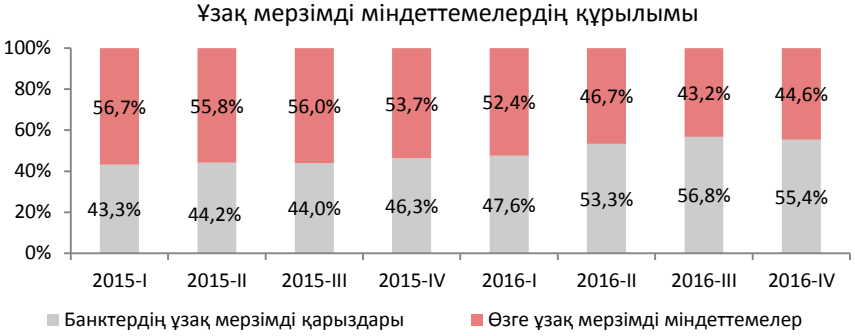

ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ БЕЛСЕНДІЛІК

Кәсіпорындардың инвестициялық белсенділігі 2016 жылдың 4-тоқсанында жақсарды: инвестицияларды қаржыландырмаған кәсіпорындардың үлесі 30,7%-ға дейін азайды және бұл мақсатта өзінің қаражатын пайдаланған кәсіпорындар 66,6%-ға дейін жоғарылады.

Айналым қаражатын толықтырудың негізгі көзі ретінде меншікті қаражат қалып отыр (82,4%). Бұл мақсатта банктердің кредиттерін пайдаланатын кәсіпорындардың саны 2016 жылдың 4-тоқсанында өсті (16,8%-ға дейін).

Кәсіпорындардың қаржыландыру мүмкіндігін шектейтін негізгі факторлары болып қаржы-қаражаттың жеткіліксіздігі, өнімге сұраныстың жетіспеушілігі және ҚР-ның экономикалық жағдайы болып табылады.

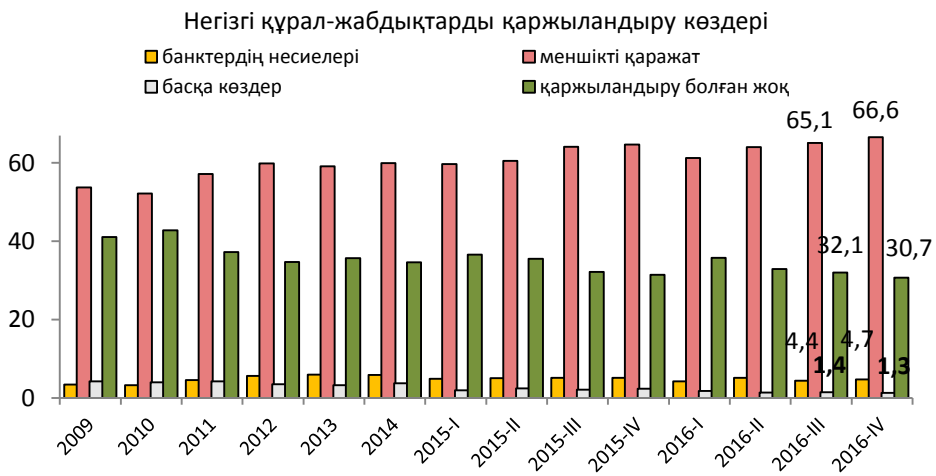

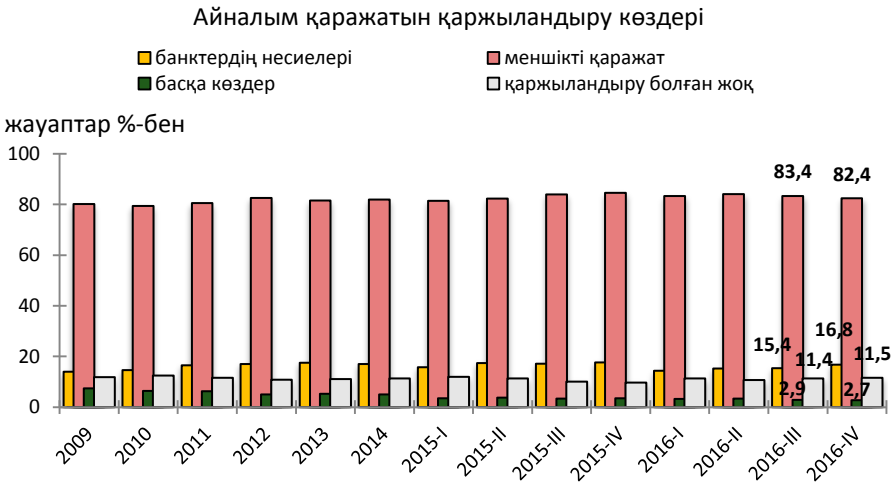

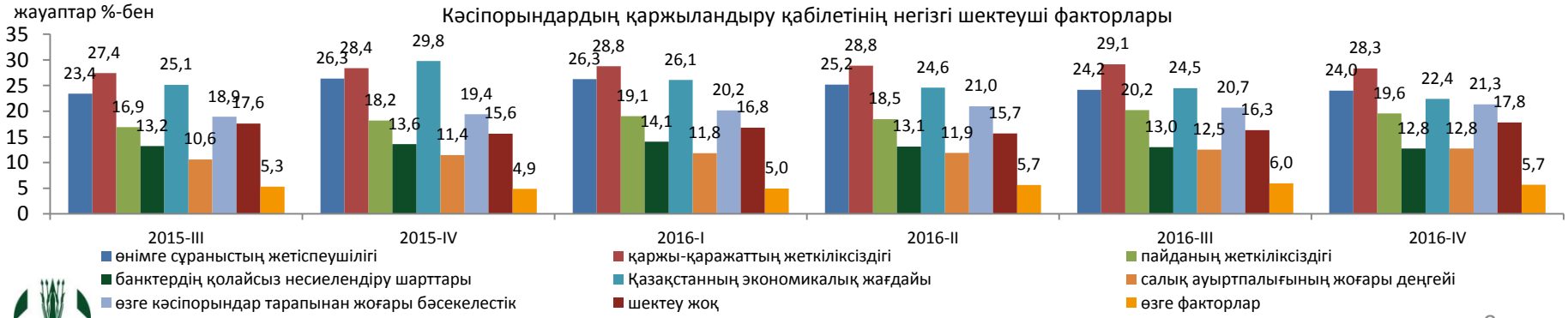

ҚАРЖЫ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРДІҢ ӨЗГЕРУІ

Өндіріс көлемінің және еңбек өнімділігінің көрсеткіштері 2016 жылдың 4 тоқсанында айтарлықтай өзгерген жоқ. Кәсіпорындардың жұмыспен қамтылғандардың жалпы санын төмендетпегендер 61,9%-ға дейін төмендеді.

2016 жылдың 4 тоқсанында нақты сектор кәсіпорындарының ағымдағы өтімділік коэффициенті төмендеуді көрсетті (1,5). Төмен өтімділік көрсеткіші (АӨК<1) бар кәсіпорындар үлесі 34,9%-ға дейін төмендеді, ал жалпы төлем қабілеттілік коэффициенті өзгерген жоқ (1,9).

Өндіріс тиімділігінің көрсеткіштері

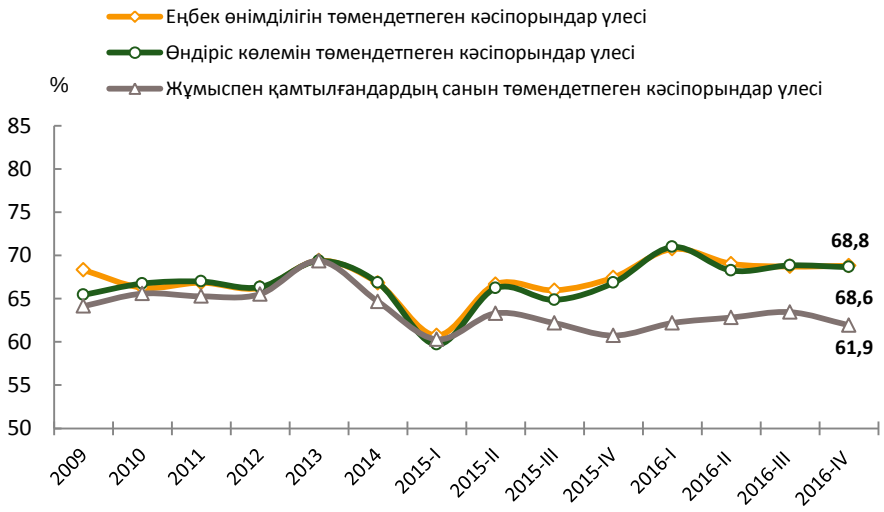

Кәсіпорындар өтімділігі мен төлемге қабілеттілігі

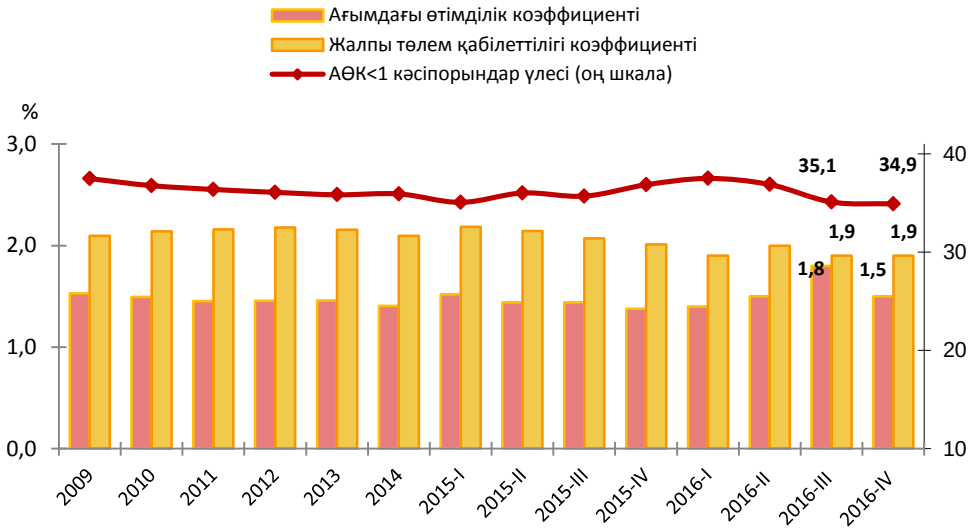

ҚАРЖЫ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРДІҢ ӨЗГЕРУІ

2016 жылдың 4-тоқсанында нақты сектор бойынша сатылымдардың рентабельділігі (салық салғанға дейін) көбейді – 36,5% (2016 жылдың 3-тоқсанында 24,2%), бұл тау-кен өндіру өнеркәсібі мен кәсіби, ғылыми және техникалық қызметте сатудың рентабельділігінің айтарлықтай өсуімен түсіндіріледі. Өңдеу өнеркәсібінде сатудың рентабельділігі 31,3-ға дейін төмендеді (2016 жылдың 3 тоқсанында 32,6%).

2016 жылдың 4-тоқсанында шығынды және рентабельділігі төмен кәсіпорындардың үлесі 22,4%-ты құрап айтарлықтай өзгерген жоқ (2016 жылдың 3 тоқсанындағы 22,5%), рентабельділігі жоғары кәсіпорындардың үлесі 36,3% құрады (2016 жылдың 3-тоқсанындағы 36,2%-дан). Сонымен қатар, рентабельділігі орташа кәсіпорындардың үлесі 41,1%-ға дейін өсті (2016 жылдың 3-тоқсанында - 40,8%).

Сатудың рентабельділігі, %-бен

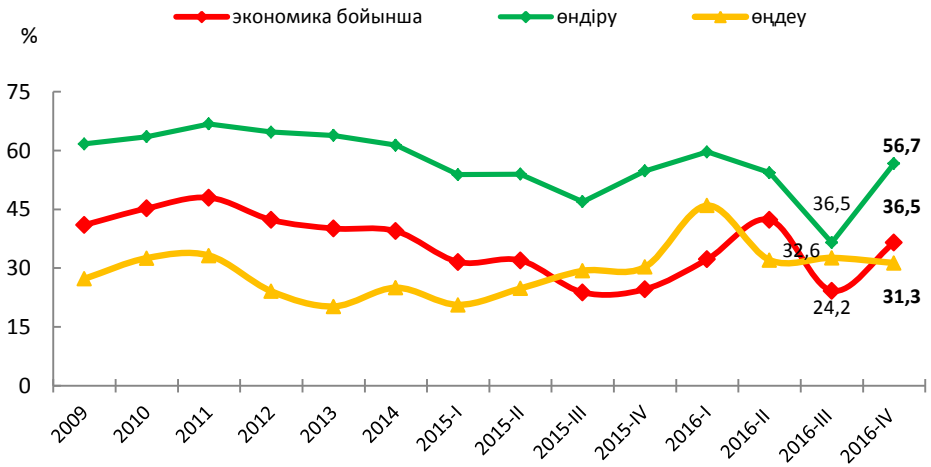

Сатудың рентабельділігінің деңгейі бойынша кәсіпорындардың жіктелуі

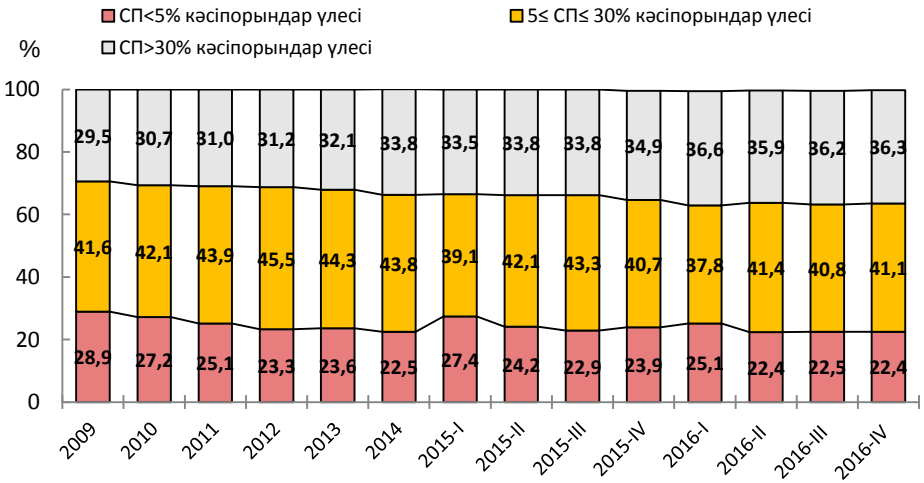

БАНК ЖҮЙЕСІНІҢ ЭКОНОМИКАНЫҢ НАҚТЫ СЕКТОРЫНА ЫҚПАЛЫ

2016 жылдың 4-тоқсанында жалпы экономика бойынша кәсіпорындардың банктердің кредиттеріне сұранысы төмендеді.

2016 жылдың 4-тоқсанында банкке кредит алуға өтініш білдірген кәсіпорындардың үлесі 23,6%-ға дейін өсті (2016 жылдың 3-тоқсанындағы 21,9%-дан). Кредит алған кәсіпорындардың үлесі (оның ішінде бұрын ашылған кредит желісі бойынша кезекті транш алған) 19,9-ға дейін өсті (2016 жылдың 3-тоқсанында - 17,2%). Кредиттер беруден бас тарту деңгейі төмендеді: кредит берілмеген кәсіпорындардың үлесі 3,7%-ға дейін төмендеді (2016 жылдың 3-тоқсанындағы 4,6%-дан). Кредит ала алмаған ірі кәсіпорындардың үлесі де 3,2%-ға дейін төмендеді (2016 жылдың 3-тоқсанындағы 4,8%-дан).

2017 жылдың 1-тоқсанында кредит алуға ниет білдіріп отырған кәсіпорындардың үлесі 17,3%-ға төмендеді. Кредиттерге қажеттілік – өңдеу саласындағы кәсіпорындарда төмендеді (23,9%). Тау-кен өнеркәсібінде кредиттерге қажеттілігі 11,4%-ты құрап артты (2016 жылдың 3-тоқсанындағы 7,8%-дан).

Несиелерге сұраныс

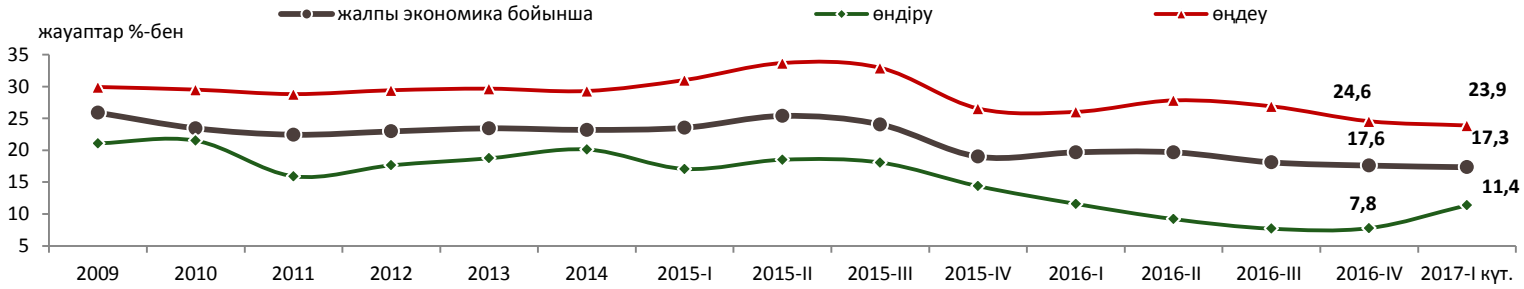

Банктердің кредит алуға кәсіпорындар берген кредит алуға өтініштерін қарауы

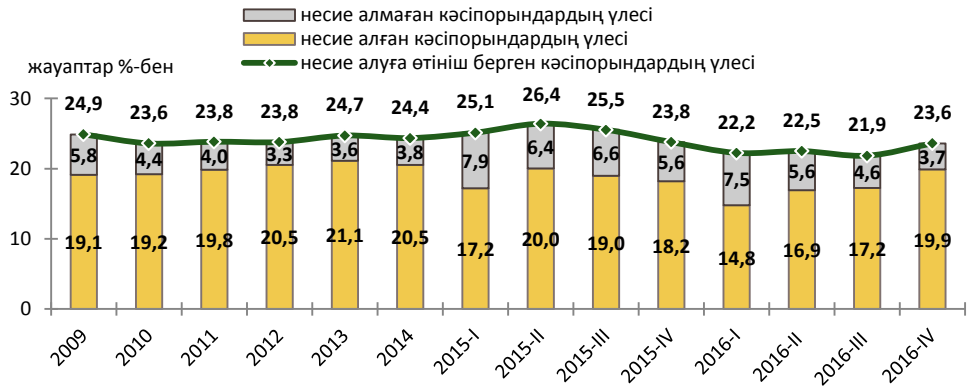

Кредит алуға өтініш берген, бірақ алмаған кәсіпорындар үлесі %-бен

**бұрын ашылған кредит желісі бойынша кезекті транш алған кәсіпорындарды ескере отырып*

БАНК ЖҮЙЕСІНІҢ ЭКОНОМИКАНЫҢ НАҚТЫ СЕКТОРЫНА ЫҚПАЛЫ

2016 жылдың 4-тоқсанында кәсіпорындар айналымдағы және негізгі құрал-жабдықтарды несиелендірудің бағалық (несиелендіру бойынша мөлшерлемелер деңгейі, қосымша комиссиялар мөлшері) және бағалық емес (несиелендірудің ең жоғарғы мөлшері мен мерзімі, қарыз алушының қаржылық жағдайына қойылатын талаптар, қамтамасыз етуге қойылатын талаптар) шарттарының нашарлауының баяулауы жалғасуы атап өтуде.

2016 жылдың 4-тоқсанында теңгемен несиелер бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме жылдық 14,4%-ға дейін төмендеді (2016 жылдың 3-тоқсанында 15,2%). Теңгемен несиелендірудің нақты пайыздық мөлшерлемесі мен кәсіпорындар үшін қолайлы пайыздық мөлшерлемелер арасындағы алшақтық жоғары деңгейінде қалды: қолайлы пайыздық мөлшерлемелер жылдық 7,9%-ды құрады. Теңгемен несиелендірудің нақты мерзімі өткен тоқсанмен салыстырғанда ұзарып, 20 ай болды, кәсіпорындар үшін несиелендірудің қолайлы мерзімі – 29 ай. Шетел валютасымен несиелендіру мөлшерлемесінің деңгейі 8,5%-ты құрап, төмендеді, кәсіпорындар үшін қолайлы мөлшерлемелер деңгейі 4%-ға дейін төмендеді. Шетел валютасымен кредиттеудің нақты мерзімі - 24 ай, қолайлысы - 25 ай (2016 жылдың 3-тоқсанында: сәйкесінше 20 және 35 ай).

Несиелеу талаптарының өзгеруі

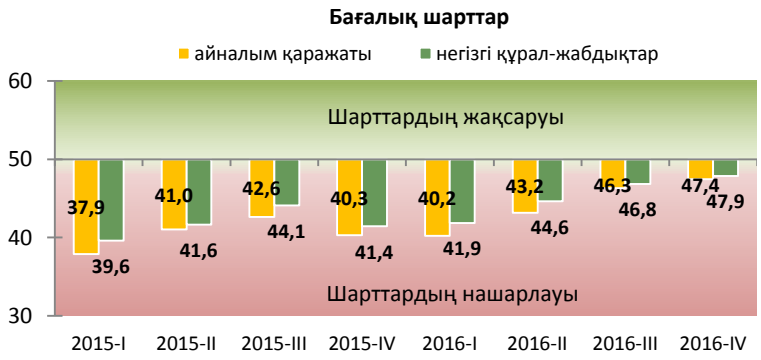

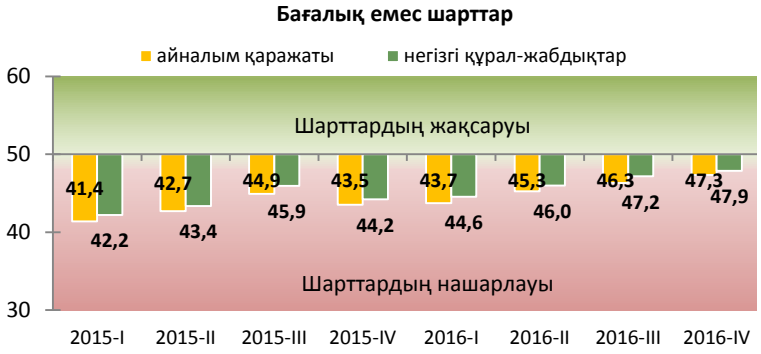

Несиелер бойынша мерзімдер мен мөлшерлемелер

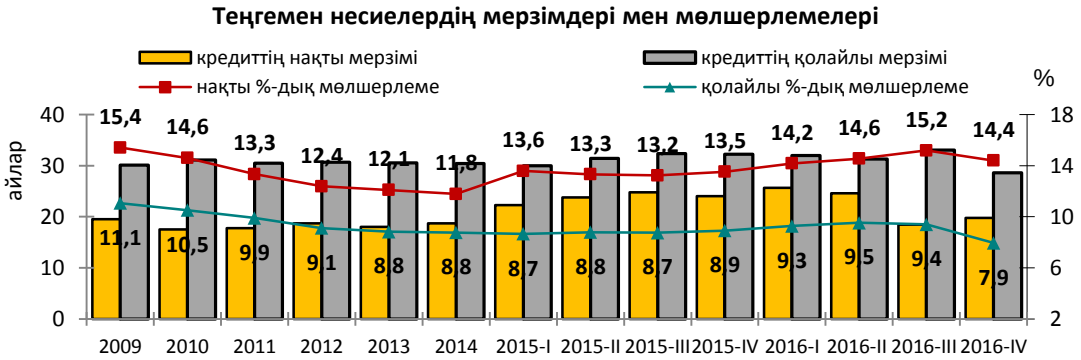

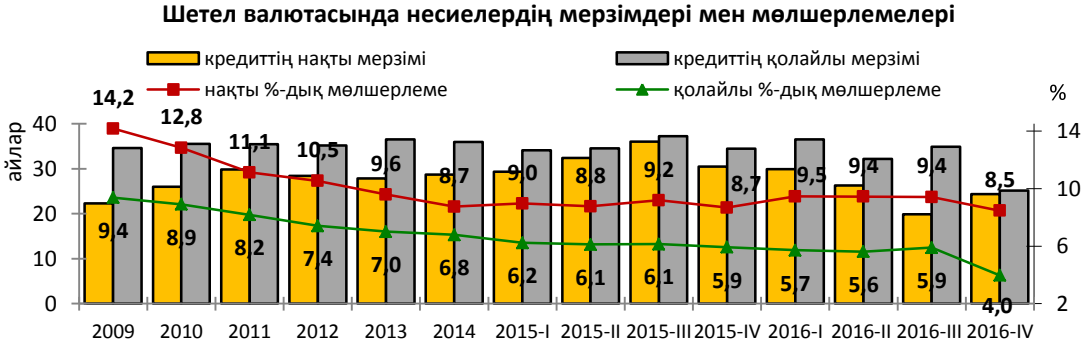

*ДИ-диффузиялық индекс. 50 деңгейден қанша жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің өсу (құлдырау) қарқыны сонша жоғары (төмен), 50 деңгейі өзгерістің жоқ екендігін көрсетеді

БАНК ЖҮЙЕСІНІҢ ЭКОНОМИКАНЫҢ НАҚТЫ СЕКТОРЫНА ЫҚПАЛЫ

2016 жылдың 4-тоқсанында кәсіпорындардың банктердегі кредиттері бойынша борышы азаюының қарқыны өзгерген жоқ: ДИ=47,7. Кәсіпорындардың активтері мен капитал өсу аясында: ДИ сәйкесінше 50,8 мен 52,9.

2016 жылдың 4-тоқсанында кәсіпорындардың банктердегі депозит көлемдерінің қарқыны шамалы төмендеді (ДИ = 50,9). Ірі кәсіпорындар үшін ДИ=51,8, шағын және орта кәсіпорындар үшін ДИ=50,6. Кәсіпорындар болжамы бойынша 2017 жылдың 1 тоқсанында депозит көлемдерінің өсу қарқыны шамалы (ДИ=50,1).

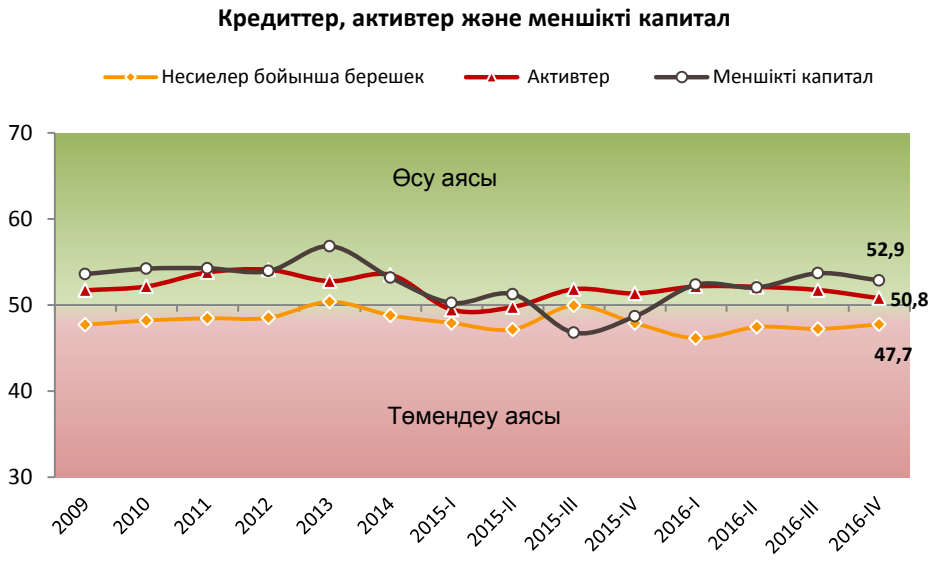

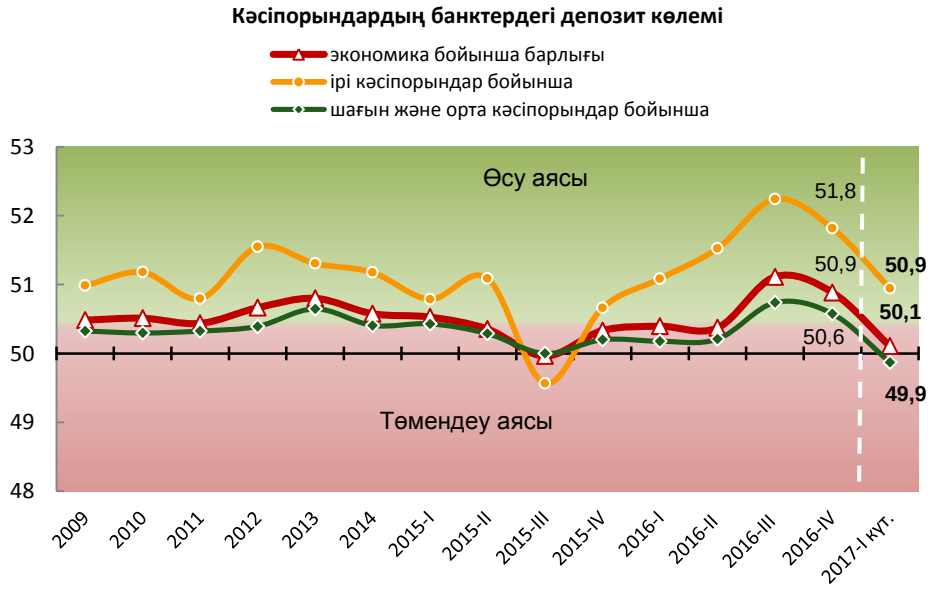

*ДИ-диффузиялық индекс. 50 деңгейден қанша жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің өсу (құлдырау) қарқыны сонша жоғары (төмен), 50 деңгейі өзгерістің жоқ екендігін көрсетеді

ВАЛЮТА БАҒАМЫ ӨЗГЕРУІНІҢ ЫҚПАЛЫ

2016 жылдың 4-тоқсанында экономиканың нақты секторы кәсіпорындарына жүргізілген пікіртерім деректері бойынша теңге бағамының шетел валюталарына қатысты өзгерісінің жағымсыз әсері нақты сектор субъектілерінің қызметіне бастан кешіргенін көрсетуде. Бұл еркін өзгермелі айырбастау бағамы режимі тұрақтандыруына және нақты сектор субъектілерінің біртіндеп бейімделе бастауының көрсеткіші болып табылады.

2016 жылдың 3-тоқсанмен салыстырғанда, кәсіпорындардың 20%-дан астамы теңге бағамының АҚШ долларына қатысты өзгерісінен зардап шеккендер үлесі азайды. Сонымен қатар АҚШ доллары шетел валютасында екіншісі болып табылады (2016 жылғы 4-тоқсанында валюта қоржынының үлесін 47%-ды құрайды), шетелдік әріптестермен төлемдерді жасауға компаниялар пайдаланылады. Есеп айырысуда негізгі валюта ресей рублі болып табылады (53%).

USD/KZT, жауаптар %-бен

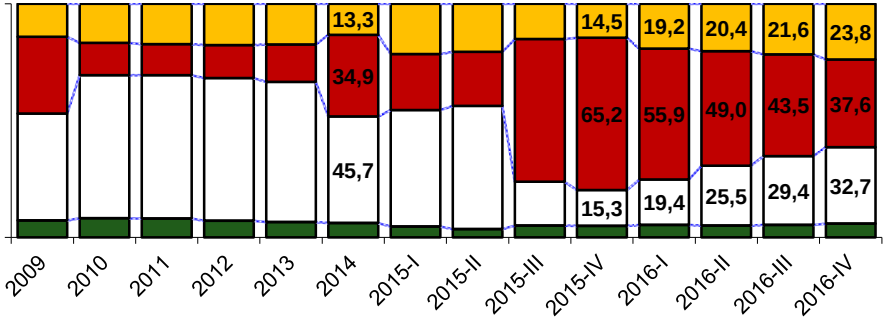

EUR/KZT, жауаптар %-бен

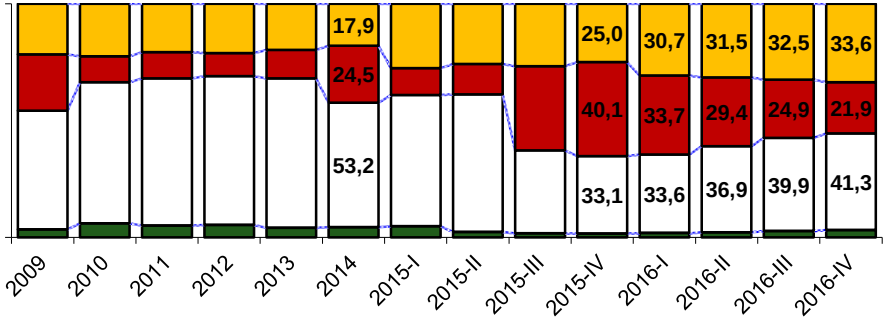

RUB/KZT, жауаптар %-бен

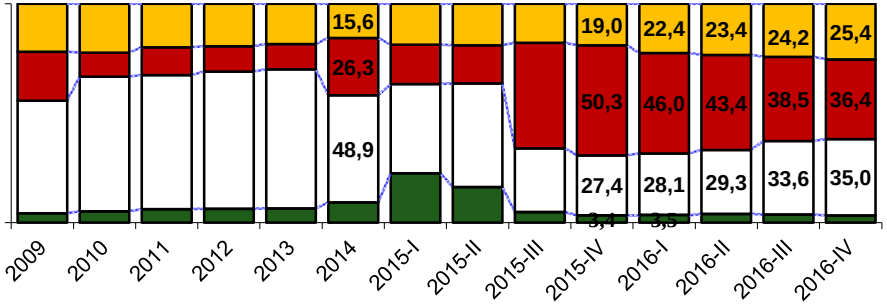

оң әсер | теріс әсер | әсері жоқ | білмеймін

Есеп айырысуда шетел валютасын қолдану
(валюталар %-бен)

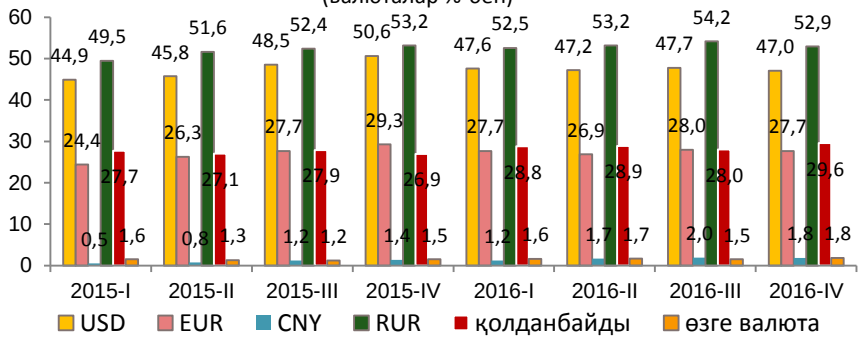

КОМПОЗИТТІК ИНДИКАТОР*

2016 жылдың 4-тоқсанында экономиканың нақты секторындағы конъюнктуралық зерттеу нәтижелері бойынша композиттік индикатор 100,6-ды құрап, алдыңғы тоқсанмен салыстырғанда 0,2 пайыздық тармаққа өсті. КИІ-дің ұзақ мерзімді трендте сақталуы, ЖІӨ-нің үш тоқсан бойы ұзақ мерзімді өсу аясына көшуі экономикалық белсенділіктің біртіндеп қалпына келуінің белгілерін көрсетеді.

Пікіртерімнің қорытындылары бойынша іскерлік белсенділіктің жақсаруына әсер еткен факторлардың арасында ауыл шаруашылығы, өңдеу өнеркәсібі, тауарларды өндірумен және тұтынушылық мақсаттарға қызмет көрсетумен айналысатын кәсіпорындарда сұраныстың өсуі болды. Экономиканың басқа да салаларында сұраныс жақсару аясында.

Сонымен қатар, респонденттердің пікірлері бойынша 2016 жылдың 4 тоқсанында кәсіпорындардың үлестері өсудіі көрсетуде, банк несиелендіру арқылы (1,5% дейін) айналымдағы капиталды қаржыландыру және тіркелген активтерді - өз ресурстарынан (1,5% -ға өсті), бұл экономиканың нақты секторындағы инвестициялық қызметтің жақсаруын көрсетуде.

2017 жылдың 1-ші тоқсаны бойынша респонденттер экономикалық жағдайдың одан әрі жақсаруын күтуде (КИ 100,7-ды құрады), бұған келесі тоқсанда күтілетін дайын өнімге сұраныс деңгейі экономиканың барлық салаларында жоғары көрсеткіштер және шикізат бағасының өсуінің баяулауы дәлел болып отыр.

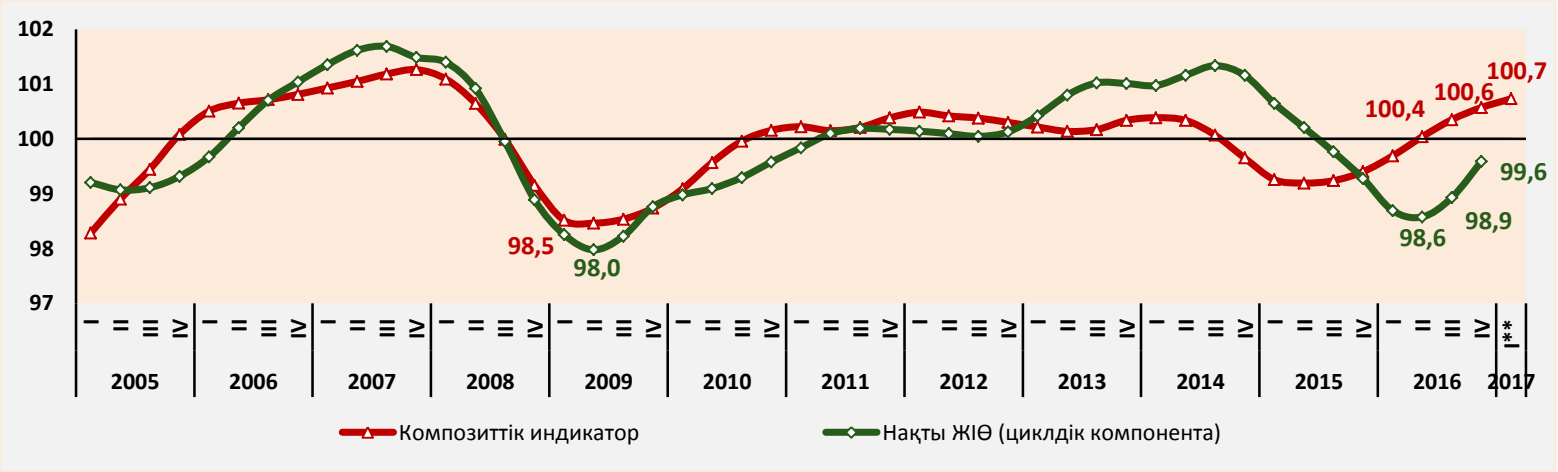

* Композиттік индикатор іскерлік циклдің бұрылу нүктелерін анықтау үшін қолданылады, сондай-ақ экономикалық белсенділік динамикасының жағдайы мен бағыты бойынша сапалы ақпарат ұсынады. Композиттік индикатор кәсіпорындарындардың ағымдағы және күтілетін жағдайына қатысты сұралған кәсіпорындардың басшылары көзқарасының жалпылама бағалауын білдіреді жыне нақты ЖІӨ серпінінің 1-2-тоқсандағы басып болу қабілеті бар. Индикатор мен нақты ЖІӨ-ді (2005 жылдың орташа жылдық бағалары) есептеу барысында маусымдықтан тазарту және Ходрик-Прескотт әдісімен тренд жою жасалған. Салыстыру мақсатында циклдік құрауыштар стандартталған.

** 2017 жылдың 1-ші тоқсаны үшін КИ сауалнамаға қатысушы кәсіпорындардың күтімдері негізінде есептелген.

ӘДІСНАМАЛЫҚ ТҮСІНІКТЕМЕ

- Кестелер мен графиктерде көрсетілген диффузиялық индекс (ДИ) оң жауаптар мен өзгеріссіз жауаптардың жартысының сомасы ретінде есептеледі. Осы индекс қаралып отырған көрсеткіштің өзгеру динамикасын сипаттайтын қорытынды индикаторы болып табылады. Егер оның мәні 50-ден жоғары болса – бұл оң өзгерісті, ал 50-ден төмен болса – теріс өзгерісті білдіреді. Бұл ретте диффузиялық индекстің мәні 50 деңгейінен қанша алыс (жоғары немесе төмен) болса, көрсеткіштің өзгеруі (ұлғаюы немесе азаюы) қарқыны сонша жоғары болады.
- Банктердің кредиттері бойынша қолайлы пайыздық мөлшерлеме көрсеткіші мониторингке қатысушы кәсіпорындар олар үшін өндірістің рентабельділігінің ағымдағы деңгейі тұрғысынан алғанда қолайлыретінде қоятын пайыздық мөлшерлемелердің орташасы ретінде есептеледі.
- Қаржылық коэффициенттердің көрсеткіштері жалпы алғанда сауалнамаға қатысқан кәсіпорындардың іріктеуі бойынша, сондай-ақ қажет болған кезде салалар бойынша есептелген орташа мәндермен, тоқсан соңындағы баланс көрсеткіштерінің күтілетін мәндерінің кәсіпорындардан алынған бағалаулары негізінде көрсетілген. Бұл ретте осы бағалаулардың, сондай-ақ олардың ішінде орташа есептелетін бағалаулардың олардың мәндерінің абсолюттік дәлдігін алу мақсаты болмайды (өйткені есептік болып табылмайды), ал экономиканың және оның салаларының қаржылық емес секторының жай-күйінің өзгеру үрдістерінің бағалаулары мен талдауын жедел алуға арналған.
- Композиттік индикатордың (КИ) нақты ЖІӨ серпінінің 1-2-тоқсандағы басып болу қабілеті бар*. КИ-дің және ЖІӨ-нің уақыт қатарлары (2005 жылғы бағалармен) маусымдылықтан тазартылған және үрдісі жоқ, яғни экономикалық конъюнктураның қысқа мерзімді ауытқуларымен негізделген циклдік құрауыштар ғана кіреді. Салыстыру мақсатында циклдік құрауыштар стандартталған, яғни бір (өлшемсіз) өлшем бірлігіне келтірілген.

КИ жалпы ЭНС бойынша қысқа мерзімді даму үрдістерін көрсетуге арналған. Бұл ретте оның мынадай қасиеті бар: 1) басым сипаты бар; 2) ЭНС дамуының циклдік сипаттамасын көрсетеді; 3) жедел қалыптастырылады, себебі кәсіпорындарға жүргізілген жедел сауалнама негізінде құрылған.

Кәсіпорындарға жүргізілген сауалнамалар бойынша қалыптастырылған индикаторлардың ішінде КИ құрауыштары ретінде мынадай басым индикаторлар кірді:

1) Экономиканың салаларында дайын өнімге сұраныстың өзгеруінің ДИ-і
2) бағалар өзгерісін көрсететін индикаторлар тобы:
- бүкіл нақты сектор бойынша бағалар өзгерісінің ДИ-і,
- шикізат пен материалдар бағаларының өзгерісінің ДИ-і; -
3) инвестициялық және кредиттік белсенділіктіің өзгерісін көрсететін индикаторлар тобы:
- негізгі құрал-жабдықтарды қаржыландыру үшін кредит алған кәсіпорындардың үлесі (мемлекеттік бағдарламаларды қоса алғанда),
- меншікті қаражат пен банктердің несиелерінен бөлек негізгі құрал-жабдықтар мен айналмалы қаражатты қаржыландыру үшін басқа көздерді пайдаланған кәсіпорындардың үлесі;
- кредит алған кәсіпорындардың үлесі,
- кредит алуға ниет білдірген кәсіпорындардың үлесі,
- теңгедегі және шетел валютасындағы кредиттер бойынша нақты пайыздық мөлшерлемелердің деңгейі;
4) жұмыспен қамту деңгейінің индикаторы: қызметкерлерінің саны төмендемеген кәсіпорындардың үлесі;
5) кәсіпорындардың қызметіне теңгенің валюталық бағамының өзгерістері (АҚШ долларына, еуро және ресей рубліне) әсер ететін индикатор.

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің
Зерттеулер және статистика
департаменті